

Apie 1941 metų Birželio sukilimą, kaip istorinį faktą, pirmąsyk sužinojau dar būdamas paauglys, kai tąsyk mano tėvas, sugrįžęs iš ekskursijos į Maskvą, atpasakojo kelionėje nutikusį įvykį. Ekskursantų autobusui sustojus prie vienos pamaskvės miestelio parduotuvės, išgirdęs lietuvišką šneką, priėjo netoliese besišlaistęs, kiek įkaušęs ruselis ir pakeltu balsu grasinančiai riktelėjo: „Litovcy?!.. Pomnim, kak vy nas v sorok piervom iz Kaunasa provožali!..“ (Lietuviai?!.. Atsimenam, kaip jūs mus keturiasdešimt pirmaisiais iš Kauno išlydėjote!..). Kad toks „prisistatymas“ įmitusiems ir augalotiems vyrams iš Lietuvos jam būtų mažų mažiausiai pasibaigęs aplamdytais šonais ir mėlynėmis paakiuose, abejoti netenka, tačiau tarp vietinių rusų atsirado protingesnių, kurie tuoj pat sutramdė išsišokėlį ir pagarbiai atsiprašė už jų tautiečio sukeltą incidentą.

Akivaizdu, jog to meto „palydėtųjų“ prisiminimai šiam kareivėliui nebuvo išblėsę net praėjus beveik 40 metų nuo jų vadinto Didžiojo Tėvynės karo pradžios. Ir nepaisant sovietinės ideologijos propaguoto „tarybinių tautų brolybės“ principo, nuomonė apie Lietuvą ir tąsyk šauniai okupantams užpakalius išspardžiusį Lietuvos jaunimą metams bėgant nepasikeitė.

Rusija didelė, tad būta ir kitokių nuomonių bei kitaip to laiko įvykius vertinusių jos piliečių. Žinomas dailininkas – tapytojas Aloyzas Stasiulevičius papasakojo įdomų, jam dar sovietiniais laikais Rusijos sostinėje nutikusį įvykį. Tąsyk Maskvoje įsėdęs į taksi automobilį ir pasisakęs, jog esąs iš Lietuvos, išgirdo jį nustebinusią, drąsiai ir atvirai vairuotojo pasakytą frazę: „Chorošo vy v sorok piervom etich svoločei proučili...“ (Gerai jūs keturiasdešimt pirmaisiais tuos niekšus pamokėte...).

Taigi, prieškarui ir vėlesniais laikais bolševikų atliktus „žygdarbius“ sugebėta atitinkamai vertinti ir to meto Rusijoje. Nebijota galimų pasekmių, savo nuomonę išsakant net visiškai nepažįstamiems asmenims.

Deja, visai kitoks „vaizdelis“ šiandien matomas žvelgiant per langus į mūsų Seimo posėdžių salę iš tautos pusės.

Nuo pat 1990 metų, Lietuvai atgavus nepriklausomybę, įvairių patriotinių organizacijų bei atskirų asmenų pastangomis daug kartų Lietuvos Respublikos Seimui buvo teikiami siūlymai, prašymai, reikalavimai 1941 metais per Kauno Radiofoną Lietuvos laikinosios vyriausybės paskelbtą Nepriklausomybės atstatymo Deklaraciją pripažinti teisės aktu.

Nereikia daug kalbėti apie šio dokumento, įžiebusio laisvės bei nepriklausomybės viltį 1940–1941 metais raudonųjų okupantų kankintai, prievartautai ir žemintai lietuvių tautai, svarbą. Turbūt nerasime antros tokios tautos ar valstybės to meto Europoje, kuri išnaudodama vos kelių dienų tarpinį tarp dviejų okupacijų ir paaudodama daugiau nei 2000 jaunų savo tautiečių gyvybes, būtų mėginusi atsikvoti visai neseniai dėl savo politikų ir aukščiausių kariuomenės vadų kaltės prarastą laisvę, kurią išsakė šis, itin svarbus, unikalus ir galbūt to meto Europos istorijoje neturintis analogų dokumentas.

Laisvę ir demokratiją siekta susigražinti bei įteisinti visiems Lietuvos piliečiams, net ir tautinėms mažumoms, tokioms, kaip žydai, rusai, totoriai bei kitoms ir daugybės gyvybių kaina aukotasi dėl jų visų, paminėtų ir nepaminėtų Lietuvos vaikų, nepaisant jų tautybės, religijos ar įsitikinimų.

Tad kokios gi kliūtys sutrukdė ir tebetrukdė tai padaryti ankstesniems bei dabartiniam mūsų Seimui?

Taip buvo ir, matyt, taip bus, jog visada atsiras vienas ar grupelė asmenų, kurie, anot liaudiško posakio, pasiels „nors ir nežmoniškai, kad tik kitoniškai...“, kaip tas sušalęs vilkas iš ukrainiečių animacinio filmuko, kuomet nepastebimai palindęs po stalu ir savo bičiulio kiemsargio šuns socialiai privaišintas bei prigirdytas vynu, dar siekdamas ir aplinkinių dėmesio, pareiškė: „Ščias zapoju!..“ (Tuoj uždainuosiu!..). Kad tokios girtos dainos baigiasi spragilais bei šakėmis išakėtais šonais, prisimena visi, matę šį nuotaikingą filmuką, tačiau nepasimoko...

Idėja 1941 metų Birželio sukilimo pradžią įprasminti Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos renginiais ir Pirmu istoriniu Lietuvos Baikerių Kongreso atstovų, motociklininkų žygiu iš Kauno į Vilnių, pagerbiant kritusius sukilimo didvyrius ir simboliškai atkartojant chronologinius to meto įvykius, man kilo dar 2015 metų pavasarį.

Pasitarę su LLKS valdybos nariais ir Baikerių Kongreso vadovybe, nusprendėme, jog žygis įvyks! Tarsi eismo ženklai bei atstumų atžymos šimto kilometrų kelyje iš Kauno į Vilnių viena po kitos kilo ir sėkmingai buvo įveikiamos įvairios organizacinės kliūtys bei problemos. Geranoriškos daugelio žmonių pagalbos dėka, viskas buvo sprendžiama greitai ir sklandžiai.

Lietuvos Baikerių kongreso atstovai iš Kauno atvežė bendrai su LLKS pasirašytą Kreipimąsi, reikalaujantį Lietuvos laikinosios Vyriausybės paskelbtą 1941 06 23 dokumentą „Nepriklausomybės atstatymo deklaravimas“ pripažinti Lietuvos Respublikos teisės aktu, ir jį įteikė Prezidentei bei Seimo Pirmininkei.

Deja, vieno ar kito tokio, jei ne nuo vyno, tai galimas daiktas, nuo, tarkime, perdozuoto „Viagros“ ir „Nitroglicerino“ mišinio (Tik nebandykite šito pakartoti namuose!) „uždainavusio vilko“ pastangomis Seimas iki šiol to nepadare. Atsirado pareiškusių norą šį dokumentą taisyti ir redaguoti, jų manymu, pritaikant galimiems kažkieno niekur, net viešai neišsakytiems pageidavimams, nes galbūt kažkam nepatiks... Gal nedovanotinai supyks ir įsižeis didysis Rytų kaimynas ar Europos bei pasaulio žydų bendruomenė, kad lietuvių tauta 1941 metų vasarą deklaravo Lietuvos nepriklausomybės atstatymą ir vos kelioms dienoms apgynė savo laisvę...

Kai lygiai tokį patį faktą 1990 metais iš Seimo tribūnos deklaravo tautos išrinktieji, o barikadose jį apgynė paprasti Lietuvos žmonės ir ne vos kelioms dienoms, o, dėkui Dievui, jau ištisam ketvirčiui amžiaus, nei žydai, nei kokie nors kiti, neskaitant grupės okupacinės kariuomenės generolų ir kelių pačių aukščiausių Maskvos „bolševikų“, neišsižeidė...

Drįsčiau manyti, jog ta ne itin didelė grupelė Seimo narių, pasišovusių „redaguoti“ mūsų tautos istoriją, tokiais ketinimais ir pareiškimais pati įžeidinėja žydus, primesdama nuomonę apie juos, kaip galimai bliviai mąstyti nesugebančius žmones...

Ištisus amžius žydai buvo mūsų kaimynai ir bendrapiliečiai, petys petin su lietuviais dalyvavę 1918 metų Nepriklausomybės kovose, kartu dirbę ir kūrę bendrą ateitį tarpukario Lietuvoje.

Praeityje man yra tekę kartu dirbti su žydų tautybės asmenimis ir tarp jų turėti gerų draugų. Absoliuti dauguma jų – dori, tolerantiški, garbės kodeksą vertinantys bei suprantantys žmonės, todėl labai abejotina, jog

bet koks pataikūniškas keliaklupsčiavimas ir savęs bei savo istorijos niekinimas ir nuvertinimas taps priežastimi mus, kaip tautą ir valstybę, gerbti labiau. Veikiau priešingai...

Daugelis prisimename, kai 1940–1990 metais panašūs istorijos „tobulintojai“ ir perrašinėtojai buvo labai vertinami tuometinės valdžios ir ją remiančių struktūrų.

Nuo 1990 metų iki šios dienos atrodė, jog istorinius faktus deklaruodavome be redakcijų, tobulinimų bei perrašinėjimų. Tačiau atsirado nusprendusių kitaip...

Įsivyravus tokioms tendencijoms, netrukus galimai sulauksime „patobulinto“ pokario rezistencijos bei disidentinės veiklos įvertinimo, o, padidėjus „apetitui“, galima laukti, jog bus pasiekti ir Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės laikai.

Vertėtų suabejoti tos pačios grupelės Seimo istorikų, teigiančių, jog „1941m. birželio 23-ioji yra žydų genocido Lietuvoje pradžia“, kompetencija bei išprusimu.

Pirmosios žinomos masinės žydų žudynės Lietuvos teritorijoje prasidėjo visą parą vėliau. Nustatyta, kad jas vykdė Tilžės gestapo ir vokiečių valdžios jurisdikcijoje esančių Klaipėdos policininkų būrys 1941 m. birželio 24 d. Gargžduose, egzekucijoje nedalyvaujant nė vienam Lietuvos piliečiui. Todėl tas faktas nėra ir negali būti priskiriamas lietuviams sukilėliams bei traktuojamas kaip sukilimo pasekmė.

Dėl neaiškių kažkieno įgeidžių dokumentas, siekiantis 1941 metų Nepriklausomybės atstatymo Deklaraciją pripažinti Lietuvos Respublikos teisės aktu, virto Rezoliucija, siūlančia iš naujo įvertinti 1941 metų Birželio sukilimą kaip istorinį faktą.

Ponai „redaktoriai“, sukilimas, kaip teigiamas, laisvės siekį bandęs įteisinti reiškinys, jau yra įvertintas Seime dar prieš du dešimtmečius ir oficiali sukilimo pradžios data, birželio 23-ioji, kartu su kitomis svarbiomis mūsų tautai datomis, 1997m. liepos 3 d. buvo įtraukta į Lietuvos Respublikos atmintinų dienų sąrašą. Tad iš naujo vertinti tai, kas jau yra įvertinta, tikrai nebereikia!

Rezoliucijos „redaktoriams“ žydų genocido pradžią tapatinti su oficialia lietuvių tautos Birželio sukilimo pradžia nėra nei garbinga, nei pateisinama.

Žinomų rezoliuciją „redaguojančių“ istorikų priekaištai 1941 metų Birželio sukilimo dalyviams, jog šie nesustabdė (!!!) žydų genocido, neabejotinai sukeltų nuostabą net pagrindinių (nekalbant apie vidurines ar gimnazijas) mokyklų moksleiviams. Tokiems garbiems „istorikams“ kaip ir grubiai kelių eismo taisyklės pažeidusiems vairuotojams turėtų būti privaloma savo žinias patikrinti, kad ir minėtų mokyklų istorijos egzaminų komisijoje.

Lyginant Trečiojo Reicho kariuomenės ginkluotę ir 1941 06 22 Sovietų Sąjungos sieną peržengusių, Vakarų Europos mūšiuose patyrusių ir puikiai parengtų vokiečių karių skaičių su saujele kovos patirties neturinčių Birželio sukilėlių skaičiumi ir ginkluote, kalbėti bei priekaištauti sukilėliams apie „genocido sustabdymą“, jau net nėra juokinga... Tai panašu į patologiją!..

Net TV laidos „Klausimėlis“ reporterių pakalbinta provincijos miestelio bobutė neprašautų atsakydama. O didžiulės išminties kupinų „istorikų“ veidai nepradingsta iš TV ekranų!..

Matyt, netrukus 1941 metų Birželio sukilėliai iš panašių istorijos „tobulintojų ir redaguotojų“ sulauks priekaištų, jog nesustabdė ir neužkirto kelio Antrojo Pasaulinio karo pradžiai! Trūksta žodžių ką nors bepridurti.

Pasibaigus sukilimui ir birželio 28-ąją sukilėliams padėjus (ne sudėjus – jų dar prireiks pokario partizaninėje Laisvės kovoje!..) ginklus, sukilimas, kaip karinis struktūrinis vienetas, nėra ir negali būti atsakingas už pavienius jo dalyvius, nuėjusius tarnauti naujajam okupantui, ar sukilimo metu atliktus keršto aktus už raudonojo sadisto ir jo pakalikų nukankintus savo artimuosius.

Prisiminkime per vienerius bolševikmečio metus į Sibirą ir Šiaurę ištremtų bei įkalintų daugiau nei 18 000 Lietuvos piliečių – lietuvių, lenkų, žydų... Prisiminkime bolševikinių išgamų masiškai išžudytus politinius kalinius Pravieniškėse, Rainiuose, nukankintus Panevėžio gydytojus, tarp kurių buvo net rusų tautybės asmenų... Prisiminkime besitraukiančių enkavėdistų nukapotomis galūnėmis kankinančiai mirčiai pasmerktą žemaičių ūkininko šeimą, nepagailint net mažamečių vaikų Kvėdarnos apylinkėje, už tai, jog tą lemtingą rytą išskalbusi lauke išdžiaustė baltą patalynę... Bukaprotris enkavėdistų vadas tai palaikė pasidavimo vokiečiams ženklų... Bent trumpam save įsivaizduokime likusio gyvo tos šeimos tėvo, brolio ar sūnaus vietoje... O tokių budelių NKVD tardytojų sąrašuose netrūko nei lietuviškų, nei rusiškų, nei žydiškų, nei lenkiškų pavardžių. Dalis jų ir sulaukė pelnyto atpildo tomis skaudžiomis lietuvių tautai dienomis, nepaisant tautybės... Išgamos ir niekšai tautybės neturi! O sukilimai nevyksta be priežasties...

Tik mums patiems lemta apsispręsti, kas brangu, ar turime gerbti tas vertybes, už kurias kovojo ir padėjo galvas mūsų tėvai, protėviai ir kitataučiai mūsų šalies piliečiai...

Tų vertybių visuma yra mūsų Laisvė, teisė kalbėti gimtąja kalba, pasaulio žemėlapyje surasti laisvą ir nepriklausomą šalį, mūsų Tėvynę Lietuvą, ir savo vardus rašyti lietuviškai!

„Taikomosios istorijos“ kūrėjus ir „redaguotojus“, kaip parodė prabėgęs pastarasis ketvirtis amžiaus, laikas negailestingai nubloškė į istorijos sąvartyną. Ten tokios sąvokos kaip *garbė* ir *sąžinė* nebeturi vertės ir jau seniai yra praradusios prasmę...

Šiomet LLKS kartu su Antrajame Lietuvos baikerių žygyje dalyvavusiais motociklininkais Seimo Pirmininkei ir visiems Seimo nariams vėl įteikė LLKS ir Baikerių Kongreso bei Lietuvos Krikščionių Motociklininkų Projekto vadovų pasirašytą Raginimą, reikalaujantį Lietuvos laikinosios Vyriausybės paskelbtą 1941 06 23 dokumentą „Nepriklausomybės atstatymo deklaravimas“ pripažinti Lietuvos Respublikos teisės aktu.

Tikėkime, jog Seime tie nuo nepamatuotų ambicijų apgirtę „vilkai“ pagaliau susipras ne vietoje ir ne laiku *uždainavę* ir pagaliau suvoks, kas yra sąžinė ir tautos garbė, kas yra Laisvė ir kodėl už ją kovojama, ir nebekaišios pagalių nei į istorijos vežimo, nei į šaunias idėjas vežančių motociklų ratus. Juk matėme minėtame filme kuo tai baigiasi!..

P.S. Kęstutis Balčiūnas - motociklininkų žygio ir Birželio sukilimo minėjimui skirtų renginių 2015 ir 2016 metais Kaune ir Vilniuje iniciatorius